

Valtionosuudet

Budjettiriihi 17.9.2019

Sanna Lehtonen
@lehtonenKL

18.9.2019

Syksyn 2019 budjettiriihen päätöksillä vaikutusta kuntien valtion- osuuksiin

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Talousarvioesitys 2020 ja julkisen talouden suunnitelma vuosille 2020–2023
**Hallituksen budjetilla rakennetaan sosiaalisesti,
taloudellisesti ja ekologisesti kestävää Suomea**

17.9.2019 19:16 VNK

Kuntien tilanteeseen iso helpotus jo vuodelle 2019

17.9.2019 19:39 VM

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuksia on päätetty kasvattaa kaikkiaan 1,1 miljardilla eurolla vuoden 2020 budjetissa. Suurin osa tästä on edellisen hallituksen tekemien leikkausten paikkaamista, jolla kuntataloutta kohennetaan huomattavasti.

Sirpa Paatero @sirpa_paatero · 17t

Kunnille maksettava kertaluonteinen 237 milj. euron valtionosuuksien lisäys aikaistetaan tälle vuodelle. Tällä helpotetaan kuntien vaikeaa taloustilannetta #kunnat #talous

9 27 140

Totta vai tarua?
**Helpottaako
budjettiriihen
päättös
valtionosuuden
lisäämisestä
vuonna 2019
kuntien talous-
tilannetta?**

"Budjettiriihen yhteydessä päätettiin aikaistaa kunnille maksettava kertaluonteinen 237 miljoonan euron valtionosuuksien lisäys ensi vuodelta tälle vuodelle."

- Erä, joka saadaan vuosina 2019-2022 toteutuvien ja kikyistä johtuvien **kaksinkertaisten valtionosuusleikkauksien** summana
 - Ilman kunnille maksettavaa kompensatiota (+237 milj. euroa) valtionosuutta oltaisi leikattu kikyistä tuplasti
- Kompensatioerän (+237 milj. euroa) **maksatuksen aikaistaminen** vuodesta 2020 vuoteen 2019
 - on **nollasummapeliä** suunnitelmakaudella
 - helpottaa kuntien taloustilannetta **yksittäisenä vuonna 2019**, mutta samalla vähentää valtionosuustuloja vuonna 2020 ennakkolaskelmaan verrattuna
 - toivotaan toimivan **pienenä helpotuksena** erityisesti verokorttiuudistuksesta johtuneeseen verokertymävajeeseen vuonna 2019
 - toteutetaan **vuoden 2019 valtionosuuspäätöstä** muuttamalla
 - otetaan huomioon valtionosuuden kuukausimaksatuksessa **marras- tai joulukuussa**

Paljonko kuntien valtionosuudet muuttuvat?

Onko lisäys **1 100**,
800 vai **550** milj.
euroa vuonna
2020?

Riippuu laskentatavasta ja
tulkinnasta.

Lisäys
1 100
milj. euroa

Valtionosuus ja veromenetysten
kompensaatiot yhteensä lisääntyvät
budjettiriihen päätöksellä +1 100
miljoonaa euroa.

Lisäys
800
milj. euroa

Veromenetysten kompensaatiot
erotetaan vuonna 2020 valtion-
osuudesta. Jäljelle jäävän "oikean
valtionosuuden" muutos on noin
+800 miljoonaa euroa.

Lisäys
550
milj. euroa

Budjettiriihen päätöksen mukaisesti
+237 milj. euroa valtionosuutta
maksetaan kunnille jo vuonna 2019.
Tämän jälkeen valtionosuuden
kokonaismuutokseksi vuonna 2020
jää +550 miljoonaa euroa.

Mistä eristä valtionosuuden +1 100 miljoonan euron lisäys vuonna 2020 muodostuu?

Muutoksia kuntien valtionosuudessa vuonna 2020	Luvut Kuntaliiton ennakkolaskelmasta	Milj. euroa
Veromenetysten kompensatiot lisääntyvät vuonna 2020 HUOM! Vuonna 2020 veromenetysten kompensatiot erotetaan valtionosuudesta omalle momentilleen		+312
Kiky-leikkauksen pienentyminen lomarahaleikkauksen päättymisen takia HUOM! Työajan pidennyksestä johtuva leikkaus -234 milj. € kuitenkin jää pysyväksi vos-leikkaukseksi		+264
Kikystä johtuva kertaluonteinen kompensatio Ilman kompensatiota vuosina 2016-2019 voimassa ollut kilpailukyky sopimus olisi leikannut vuosien 2019-2022 valtionosuutta kahteen kertaan kustannustenjaon tarkistusten kautta		+237
Peruspalvelujen kustannustason muutos 2019 → 2020 Indeksikorotus (+2,4 %)		+166
Valtion ja kuntien välinen lakisääteinen kustannustenjaon tarkistus		+102
Asukasluvun ja laskentatekijöiden muutosten vaikutus		+18
Valtionosuuden ja veromenetysten kompensatioiden yhteismuutos 2019 → 2020		+1 099
- mistä "oikean valtionosuuden" muutos 2019 → 2020		+787
- mistä budjettiriihen (17.9.2019) päätöksellä maksetaan jo vuonna 2019		+237
- mistä "oikean valtionosuuden" muutos vuonna 2020		+550

Ei oikeaa valtionosuutta!

Budjettiriihen päätöksellä (17.9.) maksetaan kunnille jo v. 2019!

Mistä eristä valtionosuuden +1 100 miljoonan euron lisäys vuonna 2020 muodostuu?

Muutoksia kuntien valtionosuudessa vuonna 2020	Luvut budjettiriihen tiedotteesta 17.9.2019	Milj. euroa
Veromenetysten kompensatiot lisääntyvät vuonna 2020 HUOM! Vuonna 2020 veromenetysten kompensatiot erotetaan valtionosuudesta omalle momentilleen		+312
Kiky-leikkauksen pienentyminen lomarahaleikkauksen päättymisen takia HUOM! Työajan pidennyksestä johtuva leikkaus -234 milj. € kuitenkin jää pysyväksi vos-leikkaukseksi		+285
Kikystä johtuva kertaluonteinen kompensatio Ilman kompensatiota vuosina 2016-2019 voimassa ollut kilpailukyky sopimus olisi leikannut vuosien 2019-2022 valtionosuutta kahteen kertaan kustannustenjaon tarkistusten kautta		+237
Peruspalvelujen kustannustason muutos 2019 → 2020 Indeksikorotus (+2,4 %); ml. indeksikorotus OKM:n valtionosuudessa		+198
Valtion ja kuntien välinen lakisääteinen kustannustenjaon tarkistus		+124
Asukasluvun ja laskentatekijöiden muutosten vaikutus		+18
Valtionosuuden ja veromenetysten kompensatioiden yhteismuutos 2019 → 2020		+1 174
- mistä "oikean valtionosuuden" muutos 2019 → 2020		+862
- mistä budjettiriihen (17.9.2019) päätöksellä maksetaan jo vuonna 2019		+237
- mistä "oikean valtionosuuden" muutos vuonna 2020		+625

Ei oikeaa valtionosuutta!

Budjettiriihen päätöksellä (17.9.) maksetaan kunnille jo v. 2019!

Kertaluonteisen 237 milj. euron kompensaation jako kuntien välillä vuonna 2019

- Kompensaatioerä voidaan jakaa kunnille **usealla eri tavalla**.
- Valitulla jakotavalla **on vaikutusta** siihen, miten 237 milj. euroa jakautuu kuntien välillä.
- Yksiselitteisen oikeaa tapaa 237 milj. euron kompensaation jakoon ei ole, vaan se **edellyttää päätöstä**.

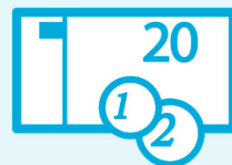
A

Valtionosuuden perusteena käytettävien **laskennallisten kustannusten** suhteessa

- Kustannustenjaon tarkistuksen kautta toteutuva leikkaus ja kertakompensaatio (+237 milj. €) olisivat tällä tavalla kunta-kohtaisesti lähimpänä toisiaan.

B

Vuoden 2019 **verotulojen kertymä- vaje**arvioon perustuen

- Budjettiriihen päätöstä valtionosuus-kompensaatio aikaistamisesta perusteltiin kuntien verotulokertymiin vuonna 2019 kohdistuvilla ongelmilla.

C

Euroa/asukas-tasajako kuntien välillä

- Helppo laskea, mutta ei ota huomioon kompensaatiotarpeen (A) eikä kompensaation aikaistamisen (B) syitä tai niiden kuntakohtaisia vaikutuksia.

Totta vai tarua?

Parantuvatko sivistystoimen taloudellinen tilanne ja palvelujen järjestämismahdollisuudet?

"Hallitus käynnistää varhaiskasvatuksen sekä perusopetuksen laadun ja tasa-arvon kehittämishankkeet, joiden tavoitteena on parantaa lasten ja nuorten oppimistuloksia ja vähentää eriarvoistumista."

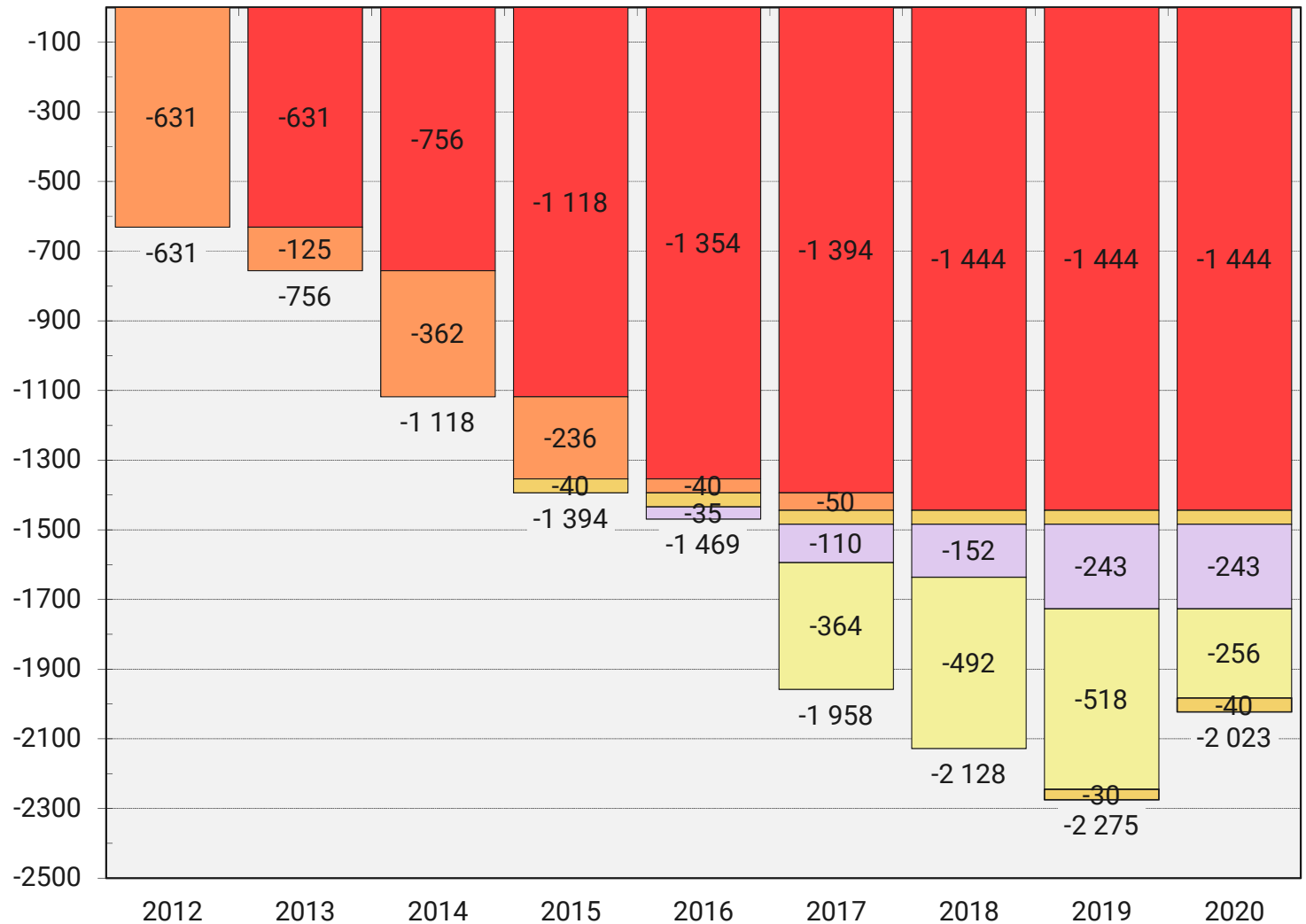
- Laatu- ja tasa-arvo-ohjelmat vuosina 2020-2022 **lisäävät valtion rahoitusta** sivistystoimeen
 - Perusopetus +180 milj. euroa
 - Varhaiskasvatus +125 milj. euroa
- Rahoituksen lisäys ohjataan kuntiin **valtionavustuksina** – ei yleiskatteisena valtionosuutena
- Valtionavustuksena myönnettävä rahoitus
 - **Ei vahvista** kuntien lakisääteisen toiminnan perusrahoitusta
 - On **vahvasti säädeltyä** niin hakemisen, käytön, raportoinnin kuin seurannan osalta
 - Toimii **kertaluonteisena pirstysruiskeena** varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen rahoitukseen, jota on leikattu merkittävästi osana peruspalvelujen valtionosuusleikkauksia edellisillä hallituskausilla

BUDJETTIRIIHI
2019

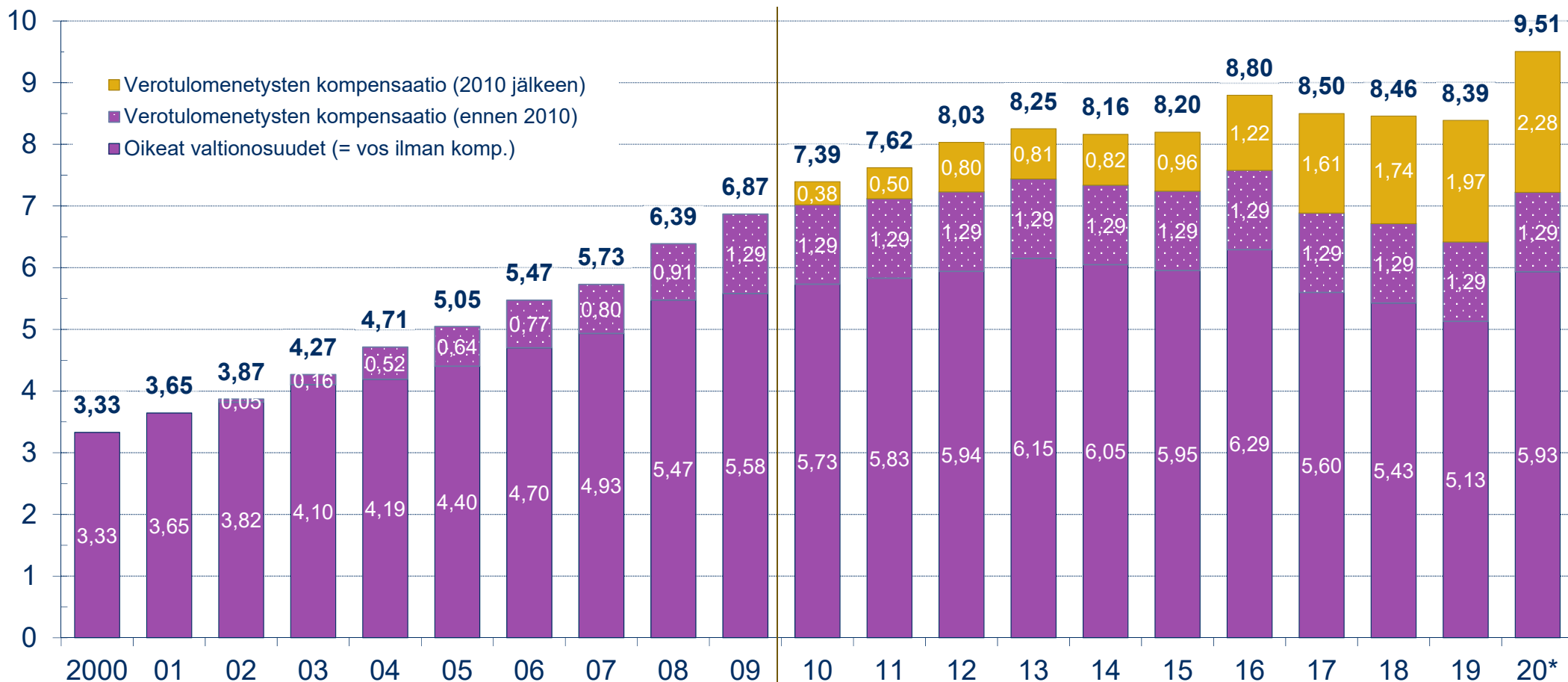

Vuosien 2012-2020 leikkausten vaikutus kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen, milj. €

Lähde: Kuntaliitto 9/19

Kuntien valtionosuudet 2000-2019, mrd. €

Lähde: VM/KAO, OKM, Kuntaliitto

Peruspalvelujen valtionosuudessa (VM) vuonna 2020 huomioon otettavia eriä

Peruspalvelujen valtionosuutta lisäävät

Milj. euroa

Kiky-leikkauksen pienentyminen lomarahaleikkauksen päättymisen takia	+264
Kompensaatio vuosien 2019-2022 kustannustenjaon tarkistuksista, jotta kiky-lomarahaleikkaus ei leikkaisi valtionosuutta kahteen kertaan	+237
Peruspalvelujen kustannustason muutos 2019 → 2020, ts. indeksikorotus (+2,4 %)	+166
Valtion ja kuntien välinen lakisääteinen kustannustenjaon tarkistus	+102
Asukasluvun ja laskentatekijöiden muutosten vaikutus	+18

Budjettiriihen päätöksellä (17.9.) maksetaan kunnille jo vuonna 2019!

@lehtonenKL 18.9.2019

Peruspalvelujen valtionosuutta vähentävät

Milj. euroa

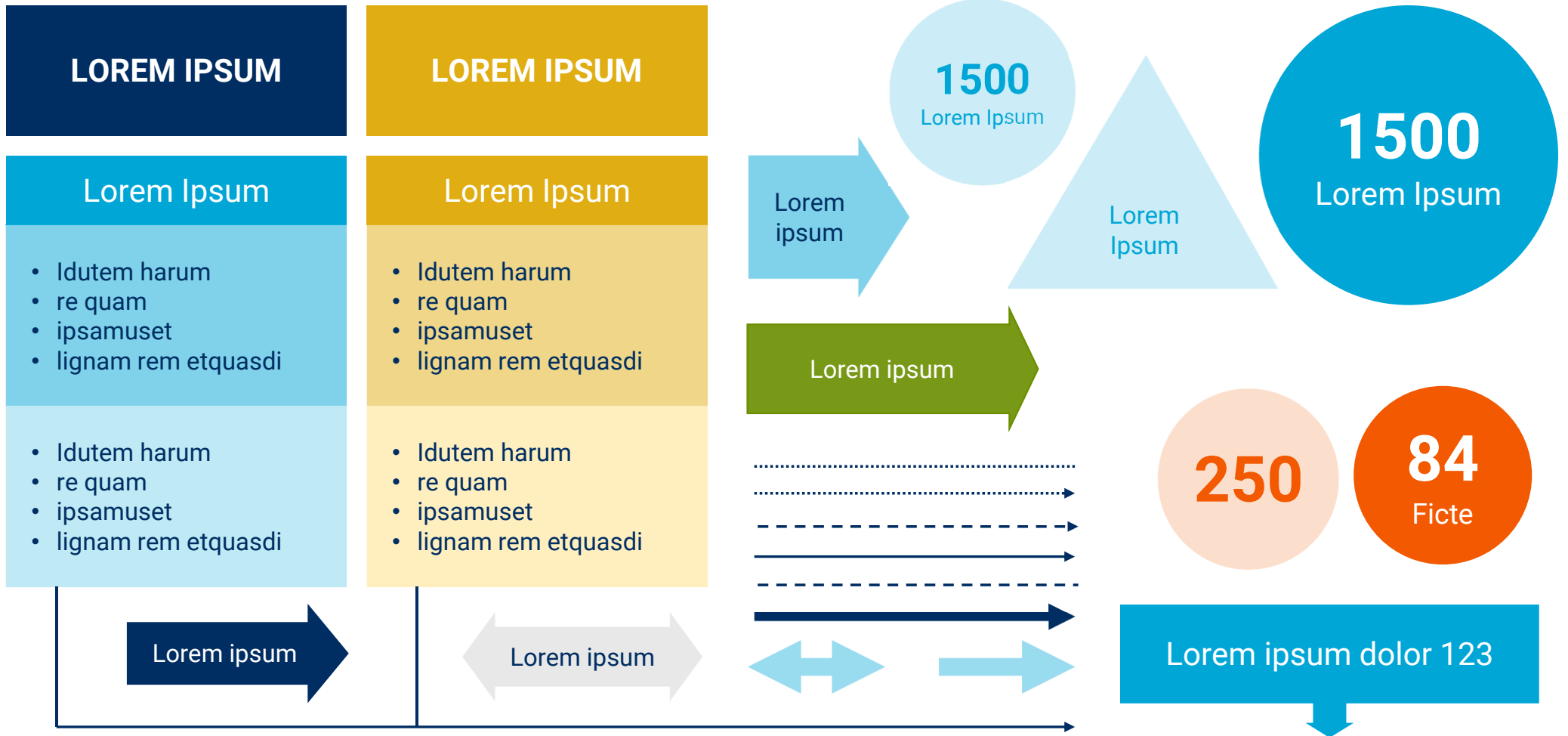
Kiky-leikkaus työajan pidennyksestä (6 min) johtuen	-234
Alueellisen erikoissairaanhoidon järjestämisen tehostaminen	uutta -23 yht. -89
Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmä (siirto momentille 28.90.32), yhteensä	uutta -10 yht. -40
Säästö omais- ja perhehoidon kehittämisen johdosta, uutta säästöä vuonna 2020	uutta -10 yht. -56
Pitkäaikaistyöttömien eläketukeen liittyvä vähennys	-23

Kuntien tehtävien ja velvoitteiden muutokset (100 % valtionosuus)

Milj. euroa

Lastensuojelun jälkihuollon laajennus	+12
A1-kielen opetuksen varhentaminen	+7,5
Subjekttiivinen varhaiskasvatusoikeus	+7,1
Varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen pienentäminen	+6,7
Perheiden ja elämäntilanteiden moninaisuuden tukeminen	+2,0
Vaasan keskussairaalan muutos laajan päivystyksen sairaalaksi	+1,0

- Kopioi tästä haluamiasi elementtejä kaavioihisi

Kiitokset mielenkiinnosta!

Sanna Lehtonen

050-5759090

Sanna.Lehtonen@kuntaliitto.fi

@lehtonenKL

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

